

KRISTIAN KRISTIANSEN
Kielsbjergvej 3
6200 Aabenraa

Kopi sendt til repræsentant,
Britt Bjerre Paulsen, Spiras

Kystdirektoratet
J.nr. 2025 - 33385
Ref. lbs
Den 20. februar 2026

Dispensation til minivådområde inden for strandbeskyttelseslinjen

Ansøgning

Der er søgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens¹ § 15 til etablering af et minivådområde inden for strandbeskyttelseslinjen på ejendommen matr.nr. 15 Varnæs Ejerlav, Varnæs, 6200 Aabenraa, i Aabenraa Kommune.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 1, jf. § 15, til det ansøgte.

Dispensationen gælder kun strandbeskyttelseslinjen. Ansøger skal selv undersøge, om projektet kræver tilladelse efter anden lovgivning.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Lovgrundlaget for afgørelsen fremgår af bilag 1.

Afgørelsen kan påklages

Afgørelsen kan påklages inden for fire uger.

Dispensationen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen, er dispensationen ikke gældende før klagesagen er færdigbehandlet. Kystdirektoratet giver direkte besked til ansøger, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

Klagevejledning fremgår af bilag 2.

Redegørelse for sagen

Matrikel 15 Varnæs Ejerlav, Varnæs er registeret som en landbrugsejendom og er delvist omfattet af strandbeskyttelseslinjen (se figur 1).

¹ Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

Figur 1. Ortofoto 2025. Den røde prik markerer matrikel 15 Varnæs Ejerlav, Varnæs. Det strandbeskyttede areal er markeret med orange signatur. De sorte streger markerer de vejledende matrikelskel.

Det ansøgte minivådområde ønskes placeret på et areal, der er omfattet af strandbeskyttelseslinjen. Figur 2 og 3 viser henholdsvis minivådområdet og dets placering.

Figur 2. Kort fra ansøgningen, der viser det ansøgte minivådområde.

Figur 3. Kort fra ansøgningen, der viser minivådområdets placering øverst til højre.

Følgende fremgår af ansøgningen:

”Minivådområdet ønskes etableret i tilknytning til et privat hoveddræn, der har direkte udløb til Als Fjord. Formålet med at etablere et minivådområde er at rense drænvandet for kvælstof og fosfor, inden det ledes videre til fjorden. Projektet er et led i realisering af den Grønne Trepert, hvor kvælstofudledningen til Als Fjord ifølge Vandområdeplanen skal reduceres med 44 tons / år, for at sikre, at Als Fjord kan komme i God Økologisk Tilstand. Projektet forventes at reducere udledningen af kvælstof til fjorden med 217 kg N/år, og vil således udgøre et ikke uvæsentligt bidrag til at opfylde indsatskravet. [...]

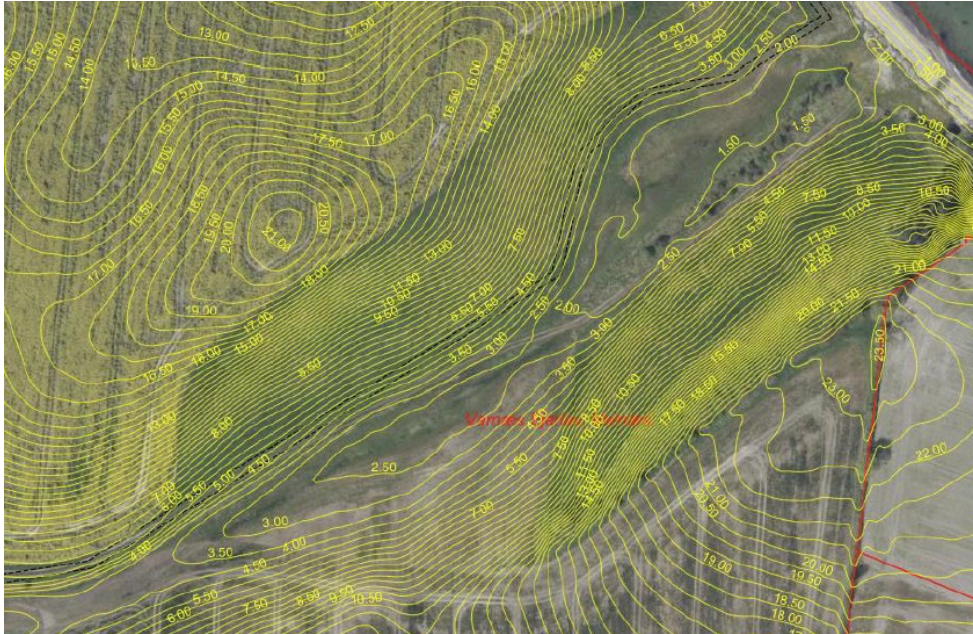
Minivådområdet etableres som to aflange søer med afrundede hjørner, med et sandfang ved indløbet i den vestlige ende, der kun er adskilt fra det øvrige bassin ved en overrislet bræmme, så begge søerne hver får én samlet vandflade.

Vandet til minivådområdet kommer fra et stort hoveddræn, der samler vandet fra ca. 43 ha opland, som består hovedsageligt af dyrket mark, og to landbrugsejendomme med bygninger. De arealer, hvor minivådområdet ønskes etableret, er omdriftsjord, hvoraf den ene del ligger i græs.

Vandspejlet i minivådområdet søges lagt så højt i terrænet som muligt, for at grave så lidt som muligt, og for at undgå at anlægget kommer til at virke som et hul i terrænet. Røret, som vandet kommer i, ligger ikke så dybt, så der vil ikke skulle graves langt ned for at komme under dræn-dybde. Terrænet ved indløbet til minivådområdet ligger i kote 2,5 DVR 90, men stiger over kort afstand til 5 m DVR 90.

Som det ses af kortet nedenfor fra arealinformation [se figur 4], så er der tale om to lavninger, hvor der af og til står vand, og hvor afgrøden ikke altid lykkes. I dag ledes drænvandet fra hele oplandet direkte ud i fjorden uden nogen tilbageholdelse af kvælstof og fosfor. Ved at etablere et minivådområde, vil det sikres, at drænvandet fra marken altid har en opholdstid, inden det løber ud i

floden, hvorved der sker en rensning. Og selve minivådområdets areal plus brinkanlæg og "projektareal" rundt om vil blive taget ud af dyrkning, så det ikke tilføres gødning, som risikerer at gå til spilde.

Figur 4. Kort fra ansøgningen, der viser terrænet omkring den ansøgte lokalitet.

Aabenraa Kommunes naturmedarbejdere har besøgt arealet og nået frem til at der ikke er tale om beskyttet natur på den ansøgte placering.

Det tilstræbes at etablere minivådområdets brinkanlæg med en skråning på max 1:5, og brinkerne bliver sået til med græs og/eller blomstrende urter, for at undgå erosion. Sammen med det omkringliggende areal, der kommer til at ligge i græs, der slås en gang om året, vil det blive nogle udyrkede areal med permanent vandspejl af ferskvand i kystlandskabet, som vil give levesteder for smådyr og fugle og ferskvandsplanter, selvom det per definition ikke bliver beskyttet efter naturbeskyttelsesloven.

De dybe bassiner bliver etableret med en vanddybde på ca. 1 m, og de lavvandede områder med en vanddybde på ca. 30 cm. Sandfanget etableres med en dybde på ca. 90 cm.

Indløbsrøret skal jf. reglerne om minivådområder være fritløbende, og vil derfor være synligt. Der lægges sten rundt om indløbsrøret, så det bliver så lidt synligt som muligt, og for at sikre, at det ligger fast.

Der etableres dykket udløb fra bassinet, i form af et rør med en bøjning eller et rør, der er helt under vand. Også dette rør kan befæstes med sten, så det ligger fast og ikke er videre synligt. Herfra ledes vandet i et rør under strandvolden, til iltning over nogle sten og ud på overfladen ned over strandengen. Der vil ikke være behov for brønde eller andre tekniske anlæg.

I kraft af strandvolden og vegetationen på strandvolden ud mod stranden vil anlægget ikke være synligt fra vandsiden, eller hvis man går på. Det er muligt, at man vil kunne skimte et vandspejl fra en meget kort strækning af stranden, hvis man går på den øvre del af stranden. Vandfladen kommer til at ligge ca. 50-60 cm under nuværende terræn, og der vil ikke være noget, der rager op over nuværende terræn.”

I ansøgningen begrundes minivådområdets placering inden for strandbeskyttelseslinjen med følgende:

”Begrundelsen for at placere anlægget præcis her, indenfor 100 m af kysten, er at en placering længere inde i landet, udenfor strandbeskyttelseslinjen, ville betyde, at der ikke kunne samles vand fra så stort et opland. Så ville det kun være en mindre del af drænoplandet, der kunne aflede til minivådområdet, og det ville ikke have nær så god effekt. I forhold til at opnå målopfyldelse i Als Fjord er vi nødt til at gøre så meget som muligt for at nedbringe kvælstofudledningen. Se kort nedenfor [se figur 5] fra Scalgos terrænmodel, hvor det ses, at der er flere deloplande, der løber sammen netop der, hvor vi søger om at placere minivådområdet. Hvis anlægget placeres længere inde i landet, vil det kun kunne fange ca. 21 ha opland.”

Figur 5. Kort fra ansøgningen, der viser oplandet med strømningsveje.

Kystdirektoratet bemærker, at størstedelen af minivådområdet placeres i den udvidede strandbeskyttelseslinje, og er dermed ikke i sin helhed beliggende inden for den oprindelige 100 m strandbeskyttelseslinje, som anført i ansøgningen.

I forhold til terrænregulering i forbindelse med projektet fremgår følgende i ansøgningen:

”Terrænregulering og mængden af overskudsjord er opgjort med hjælp fra et beregningsværktøj udviklet af SEGES, hvor jordmængderne beregnes ud fra udløbskoten, bassinstørrelser og terrænmodellen samt de ønskede vanddybder i

bassinerne. Ud fra et areal på 4360 m² vandoverflade med de foreskrevne dybder, og det nødvendige areal til brinkanlæg, vurderes det, at der vil være et overskud af jord på ca. 4850 m³, hvis vandspejlet lægges i ca. kote 2 DVR90. Det er især det første bassin, som vil skulle graves lidt ind i skråningen, for at der er plads nok. Hvis det kan lade sig gøre at hæve indløbsrøret f.eks. 25 cm uden at vandet stuver bagud, vil det være en fordel, for det vil bringe vandfladen i det første bassin tættere på terræn og give mindre overskudsjord. Dette vil blive fastlagt når røret er gravet fri.”

Det følger videre af ansøgningen, at den opgravede jord fordeles på matriklen på arealer beliggende uden for strandbeskyttelseslinjen.

Kystdirektoratet har i forbindelse med sagsbehandlingen modtaget Aabenraa Kommunes screeningsafgørelse, hvori kommunen har truffet afgørelse om, at projektet ikke vurderes at være omfattet af kravet om miljøkonsekvensvurdering og tilladelse, jf. miljøvurderingslovens § 21.

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen skal Kystdirektoratet vurdere, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV. Læs evt. mere herom i bilag 1.

Natura 2000

Det nærmeste Natura 2000-område (nr. 94, Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov) ligger ca. 6,5 km mod syd. Natura 2000-området omfatter habitatområde nr. 83 og fuglebeskyttelsesområde nr. 68.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området ses i bilag 3.

Det er Kystdirektoratets vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Ved vurderingen er der særligt lagt vægt på afstanden til Natura 2000-området. Det ansøgte vil således efter Kystdirektoratets vurdering ikke medføre en væsentlig påvirkning af de naturtyper, levesteder og/eller arter, som området er udpeget for at bevare, og der er derfor ikke behov for en nærmere konsekvensvurdering.

Bilag IV-arter

På baggrund af et generelt kendskab til bilag IV-arters forekomst i Danmark og deres valg af levested samt gennemgang af offentlige databaser, vurderer Kystdirektoratet, at lokaliteten ikke er et potentielt levested for bilag IV-arter.

Kystdirektoratet vurderer på denne baggrund, at det ansøgte projekt ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen og forudsætter derfor dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Naturbeskyttelseslovens § 15, stk. 1, indeholder et generelt forbud mod at foretage ændring i tilstanden af arealer inden for strandbeskyttelseslinjen, herunder foretage bebyggelse, udstykning, matrikulering og arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

Formålet med bestemmelsen er at sikre en friholdelse af strandene og de umiddelbart bagvedliggende kystområder mod indgreb, der ændrer den nuværende tilstand og anvendelse.

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 15 a, stk. 1, gælder forbuddet mod tilstandsændringer inden for strandbeskyttelseslinjen ikke for landbrugsmæssig drift bortset fra tilplantning. Kystdirektoratet finder ikke, at etablering af et minivådområde falder ind under den ovenstående undtagelsesbestemmelse uanset om minivådområdet etableres på et landbrugsareal. I vurderingen er der lagt vægt på, at et konstrueret minivådområde er en renseforanstaltning for drænvand fra landbrugsarealer, hvorfor der er tale om et teknisk anlæg.

Ansøgningen skal derfor behandles efter den restriktive dispensationsadgang i lovens § 65b, stk. 1, hvor en dispensation forudsætter, at der er tale om et særligt tilfælde.

Ifølge den administrative praksis dispenseres der som hovedregel ikke fra strandbeskyttelseslinjen til anlæg af kunstige søer/vandhuller selv om de kan fremme det naturlige dyre- og planteliv, medmindre det har grundlag i en mere omfattende plan for naturforbedring til fremme af udryddelsestruede eller sjældne arter i det pågældende område. Ifølge praksis kan der dog på baggrund af en konkret vurdering meddeles dispensation til etablering af mindre vandhuller/søer på arealer, hvor der tidligere naturligt har været søer/vandhuller, og hvor det vil have en klart naturforbedrende funktion.

Ifølge historisk kortmateriale (lave målebordsblade 1901-1971) har der tidligere været en form vandforløb i lavningen. Kystdirektoratet finder dog ikke, at etablering af et minivådområde er et projekt, der falder ind over ovenstående praksis, idet minivådområdet er en renseforanstaltning for drænvand fra landbrugsarealer, hvorfor der er tale om et teknisk anlæg.

Kystdirektoratet finder dog efter en konkret og samlet vurdering, at der er tale om et særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation fra strandbeskyttelseslinjen.

I vurderingen er der lagt vægt på minivådområdets placering i landskabet. Det er Kystdirektoratets vurdering, at minivådområdets placering i to lavninger mellem to stejle skrænter medfører, at minivådområdet vil fremstå mindre markant i landskabet. Dertil er det af ansøger oplyst, at der til tider står vand i de to lavninger, hvilket understøttes af historisk kortmateriale (lave målebordsblade 1901-1971). Det er indgået i vurderingen, at minivådområdet placeres, hvor strømningsveje fra flere deloplande løber sammen, hvorfor minivådområdet kan oprense et samlet opland på 43 ha. En placering længere inde i landet vil derimod halvere oplandet, der kan renses med minivådområdet, hvorfor den oplyste effekt ikke kan opnås ved en placering længere tilbagetrukket i landskabet.

I vurderingen er der yderligere lagt vægt på, at størstedelen af minivådområdet placeres i den udvidede strandbeskyttelseslinje, og at der ikke er behov for etablering af yderligere anlæg i forbindelse med minivådområdet på baggrund af dets placering.

Det er desuden indgået i vurderingen, at der er tale om et miljøforbedrende tiltag af samfundsmæssig værdi, idet det ansøgte er med til at reducere kvælstofudledningen fra markerne.

Da der er tale om en konkret og samlet vurdering af ansøgningen bl.a. på baggrund af de landskabelige forhold i området og minivådområdets placering og udformning, finder Kystdirektoratet ikke, at en dispensation vil medføre en uønsket præcedens virkning.

Aabenraa Kommune har truffet afgørelse efter miljøvurderingslovens § 21 om, at projektet ikke er VVM pligtig.

Kystdirektoratet har vurderet det ansøgte i forhold til international lovgivning om naturbeskyttelse og konkluderet, at der ikke er hensyn, der taler afgørende imod det ansøgte. Se afsnittet "Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse".

Kystdirektoratet giver på denne baggrund dispensation til etablering af minivådområdet som ansøgt.

Med venlig hilsen

Lea Bank Stigsen
Kystdirektoratet
+45 20 86 64 02
lbs@kyst.dk

Bilagsliste:

Bilag 1: Lovgrundlag

Bilag 2: Klagevejledning

Bilag 3: Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området

Afgørelsen er også sendt til:

- Aabenraa Kommune, post@aabenraa.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Aabenraa, dnaabenraa-sager@dn.dk
- Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Aabenraa, aabenraa@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Aabenraa, aabenraa@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, nbu_jyl@botaniskforening.dk

- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk

Afgørelsen offentliggøres desuden på Kystdirektoratets hjemmeside, www.kyst.dk.

Bilag 1: Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven

Af naturbeskyttelseslovens² § 15 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Formålet med bestemmelserne om strandbeskyttelse er at sikre, at arealerne nær kysten bevares så uberørte som muligt. Hermed varetages landskabelige, biologiske og rekreative hensyn.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for strandbeskyttelseslinjen. Der må heller ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

En række ændringer er dog umiddelbart undtaget fra forbuddet. Undtagelserne fremgår af lovens §§ 15 a og 15 b. Kystdirektoratet har desuden mulighed for at dispensere til visse anlæg, eller hvis der er tale om et særligt tilfælde, jf. lovens § 65 b.

Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, administreres bestemmelserne om strandbeskyttelse meget restriktivt. Der dispenseres desuden kun, når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af strandbeskyttelseslinjen.

Lovgivning om international naturbeskyttelse

Ifølge habitatbekendtgørelsen³ skal Kystdirektoratet, før der gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, vurdere om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (en væsentlighedsvurdering). Direktoratet vurderer i den forbindelse, om det ansøgte kan påvirke områdets naturtyper og levesteder samt de arter, som området er udpeget for at bevare. Hvis det ikke kan udelukkes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Kystdirektoratet er desuden forpligtet til at varetage beskyttelseshensyn til en række dyr og planter (arter på habitatdirektivets bilag IV) over alt i landet, det vil sige uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der kan ikke gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de pågældende dyrearter eller ødelægge de pågældende plantearter.

² Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

³ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Bilag 2: Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort på vores hjemmeside, regnes fristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, der kan findes på www.naevneneshus.dk, eller alternativt på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges ind med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Betaling foregår via Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Bilag 3: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 94, Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov

2.2 Områdets udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 83		
Naturtyper:	Lagune* (1150)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Nedbrudt højmosé (7120)
	Hængesæk (7140)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor med kristtorn (9120)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
	Arter:	
	Sumpvindelsnegl (1016)	Stor vandsalamander (1166)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Lagune (1150), Avneknippemose (7120), Bøg på mor med kristtorn (9120) og Skovbevokset tørvemose (91D0) er ikke tilstede i habitatområde 94. De nævnte naturtyper gennemgås derfor ikke yderligere.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 68		
Fugle:	Rørhøg (Y)	Hvepsevåge (Y)
	Isfugl (Y)	Rødrygget tomskade (Y)

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

(fra [Natura 2000-planen 2022-27](#))